

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 15

Рівне - 2021

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне, 2021. Вип. 15. 140 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Хупавцева Н.О. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Савицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 12 від 29 грудня 2021 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2021

компонент багато в чому залежить від ставлення студента до навколишнього середовища, емоційного переживання в процесі пізнання, усвідомлення і прийняття цінностей. Найвищий рівень переживань студентів відбувається під час переоцінки цінностей, сформованих у вузівському періоді [3]. Конативний компонент є важливим показником рівня розвитку ціннісних орієнтацій студентів, які відображаються в їх поведінці, діях і вчинках. Усі компоненти структури ціннісних орієнтацій тісно взаємопов'язані між собою [3].

Студенти виявляють реалістичність у життєвих домаганнях, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю і сім'єю. Однак у сфері освіти, соціального просування і матеріального споживання їхні домагання є менш реалістичними. Більш високий рівень домагань в цих сферах не завжди підкріплюється відповідним професійним спрямуванням [2].

Отже, система ціннісних орієнтацій є однією з базових складових особистості, що визначає її спрямованість та безпосередньо пов'язана з мотиваційною сферою людиною. Система ціннісних орієнтацій відіграє значну роль у формуванні картини світу особистості, представленої в її свідомості, а отже відображує специфіку її світобачення.

Система ціннісних орієнтацій студентської молоді залишається динамічною та підлягає змінам під впливом соціального оточення, суспільних чи життєвих подій, цілеспрямованих впливів.

Список використаних джерел:

1. Жулінська О. В. Формування ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді в психолог-педагогічних умовах. URL: <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2799/1/11zovppc.pdf>
2. Сіпакова О.А. Ціннісні орієнтації студентської молоді //Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2014. №3 (24). С. 22-27.
3. Шиянов Є. Н. Психологія і педагогіка розвитку особистості / ред. Є.Н. Шиянов. М. : Іпекса, 2002. 568 с.

УДК 159.962.21:314.037

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ЕМПАТІЇ ОСОБИСТОСТІ

Самойдук Анна, здобувач ОС «бакалавр», IV курс, РДГУ
Керівник: Демчук О.О., кандидат психологічних наук, доцент

Сучасне суспільство відчуває гостру потребу в людях, здатних поділитися з оточенням своїм духовним багатством. Для цього необхідно

розвивати такі духовні якості людини, як здатність до співпереживання, готовність до сприйняття інших.

Дослідження суті, механізмів, функцій, ролі емпатії в особистісному розвитку – складний і водночас цікавий та актуальний напрям у психологічній науці. Найпоширенішими є дослідження якісної природи емпатії, вивчення зв'язку структурних характеристик емпатії з різними психічними процесами і психологічними особливостями особистості; дослідження процесуального характеру емпатії. На формування рівня емпатії впливають різні чинники, зокрема соціальні умови, в яких перебуває особистість[1].

Емпатія – це цілісне явище, у якому поєднуються свідомі й підсвідомі прояви психіки з метою «проникнення» у внутрішній світ іншої людини. Феномен емпатії має соціально-психологічне походження, багаторівневу структуру та може проявлятися як процес, як властивість особистості та як психічний стан. Одним зі складових процесу емпатії є емпатійне розуміння, що має свою специфіку. Емпатійне розуміння є наслідком соціалізації особистості і формується у взаємодії афективних, когнітивних і дієвих компонентів [2, с.39].

Саме емпатія як здатність людини до співпереживання є емоційною основою формування моральних якостей особистості. Вона розвивається одночасно з рівнем розвитку особистості, її здатності розуміти стан іншого. Водночас це явище пов'язане із психологічними новоутвореннями та соціогенними потребами людини. Проявляється емпатія у двох формах: пасивне споглядання (співчуття) і активна дія (співпереживання, співучасть). Співчуття і співпереживання можуть бути ланками єдиного процесу формування і закріплення емпатії як стійкої якості особистості. Також вони можуть проявлятися як самостійні форми емпатійного почуття, формування якого залежить від ступеня особистісного розвитку людини.

Емпатія вивчається у світлі різних напрямів – когнітивний (інтелектуальний процес пізнання іншої людини через пізнання її особистісних якостей), емоційний (емоційний стан здатності співпереживання іншій особі), і навіть діяльнісний (активна взаємодія та сприяння іншим особам). Важливим є вивчення цього поняття у контексті моральності та духовності студентської молоді протягом здійснення нею різноманітної діяльності [3,с. 430].

Існує низка досліджень особливостей індивідуально-психологічних характеристик студентів, психологічних детермінант їхньої соціальної активності тощо.

Соціальна емпатія є одним із найважливіших особистісних чинників багатьох видів соціальної активності студентів і розглядається у вимірі альтруїстичної та соціально-активної, просоціальної поведінки.

Список використаних джерел:

1. Власова Т. В. Эмпатия: от психологии к феноменологии / Т. В. Власова. – Владивосток: ДВГМА, 2000. – 84 с.
2. Карягина Т. Д. Проблема формирования эмпатии / Т. Д. Карягина // Консультативная психология и психотерапия. – 2010. – № 1. – С. 38–54.
3. Роджерс К. Эмпатия / К. Роджерс // Психология мотивации и эмоций; под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, М. В. Фаликман. – М.: ЧеРо, 2002. – С. 428–430.

УДК 159.922

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ТА
КОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У РАНЬОМУ
ЮНАЦЬКОМУ ВІСІ**

Самчук Ірина, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Ямицький В. М., доктор психологічних наук, професор

Складні соціально-економічні зміни, які відбуваються останнє десятиліття у суспільстві, викликають у громадян часто невизначеність та невпевненість у майбутньому. Вони ж у свою чергу спричиняють стан емоційної напруженості.

Відчуття душевного дискомфорту, самотності турбує чимало молоді. Такі відчуття виникають внаслідок відсутності довірливих взаємин з однолітками та дорослими, невизначеності соціальної позиції у колективі, несформованості ціннісних орієнтацій, планів на майбутнє. Ранній юнацький вік розглядається як відносно стабільний період щодо розвитку тривожності.

Дослідники відзначають зростання кількості тривожних дітей. У порівнянні з минулим десятиліттям, зросла не лише кількість тривожних юнаків, а й змінилися форми їхньої тривожності. Тривожність стала глибиннішою та особистіснішою.

Оскільки високий рівень тривожності є фактором ризику, адже сам стан тривожності характеризується сильною психоемоційною напругою та пролонгованістю, особистісна тривожність потребує корекції.

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психологічні аспекти грамотного і безпечного використання інтернету	4
Артемова О. Формування ціннісно-сислової сфери здобувачів освіти	6
Камінська О. Вплив дистанційного навчання на соціально-психологічну адаптацію першокурників	11
Романюк В. Сигнальні системи та психогенні розлади особистості	14
Рудюк О. Дослідження особистісних цінностей суб'єктів освітнього процесу у вищій школі	16
Антонюк Н. Психологічний аналіз мотиваційної готовності дитини дошкільного віку до школи	18
Бажинська Д. Адаптаційний потенціал людини: психофізіологічні аспекти	21
Бернік А. Психологічні особливості самоефективності молоді	23
Болюх Т. Профілактика емоційного вигорання молоді	25
Вітрук Д. Психологічний аналіз креативності сучасних підлітків та юнаків	28
Галушко О. Психологічна профілактика паніки та засоби її подолання	30
Глотова М. Мобінг як фактор прояву агресивності у підлітковому віці	32
Горбатьок О. Вплив міжособистісних стосунків на вирішення конфліктних ситуацій у сучасної молоді	35
Гук В. Розвиток стресостійкості у дітей молодшого шкільного віку як необхідної складової у формуванні соціальної компетентності особистості шляхом використання методів арт-терапії	38
Доля Т. Психологічні особливості проявів прокрастинації у дорослому віці	41
Зайчук Т. Виховні можливості ігрової діяльності у розвитку самостійності в дітей старшого дошкільного віку	43
Захарова Н. Теоретико-методологічні засади проблеми мотивації до лідерства у студентської молоді	46
Замківський І. Метод піскової терапії у сучасній психологічній науці	48
Калюш Р. Особливості мотиваційної сфери майбутніх психологів	55
Камінський А. Стресостійкість як професійно важлива якість психолога	57
Карпова А. Булінг в шкільних колективах: причини виникнення та методи профілактики	60
Кобзар З. Психологічні особливості емпатії студентської молоді	62
Ковтун О. Психологічні особливості поведінки підлітків у ситуаціях булінгу	64
Ковтун С. Особливості емпатійності у підлітковому віці: гендерний	

аспект.....	67
Корчак А. Психологічні особливості впливу емоційної напруги на психосоматику юнаків.....	69
Кот С. Психологічні особливості особистісної конфліктності студентської молоді.....	71
Кохно Т. Освітнє середовище як чинник розвитку стресостійкості студентів.....	73
Лапюк А. Емоційні складові стресостійкості у студентської молоді.....	75
Максимчук М. Вплив тривожності на розвиток комунікативних здібностей у підлітковому віці.....	78
Маркова І. Психологічні особливості розвитку ціннісних орієнтацій у підлітковому віці.....	80
Мартинюк Т. Дослідження темпераменту у студентської молоді.....	83
Мартинюк Т. Тривожність та психічне здоров'я особистості.....	85
Матеюк О. Емпатія як психологічне особистісне утворення.....	87
Микитюк В. Теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення у психологічній парадигмі.....	90
Михайлюк Ю. Чинники особистісної конфліктності і способи поведінки юнаків в ситуації міжособистісних конфліктів.....	92
Мягка О. Генезис емоційного інтелекту підлітків.....	94
Новосад Т. Проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.....	96
Онищук Д. Мотиваційні чинники розвитку креативності у майбутніх психологів.....	99
Онищук Т. Вплив сімейних конфліктів на особистісний розвиток підлітків.....	102
Подерня Н. Індивідуально-типологічні чинники формування локус контролю.....	105
Полонська В. Спілкування і розвиток особистості.....	107
Посохова Л. Психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді.....	108
Самойдюк А. Психологічні особливості соціальної емпатії особистості.....	110
Самчук І. Психологічні особливості виникнення та корекції особистісної тривожності у ранньому юнацькому віці.....	112
Смаглюк А. Особливості розвитку мислення у молодшому шкільному віці.....	114
Сокотун К. Розробка програми розвитку емоційного інтелекту.....	116
Стрихарчук М. Психологія розвитку міжособистісного спілкування.....	118
Ткачук Л. Психолого-педагогічні особливості навчальної неуспешності.....	

молодших школярів	124
Угнієва С. Психологічний аналіз тривожності у підлітків	126
Царук С. Мотивація та особливості навчальної діяльності у студентської молоді	129
Шоха Т. Психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери в молодшому шкільному віці	131
Юсенко В. Роль комунікативної компетентності у розвитку лідерських якостей особистості	133
Зміст	137

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 15

Наукове редагування – проф.. Камінська О.В.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 7,5.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету